

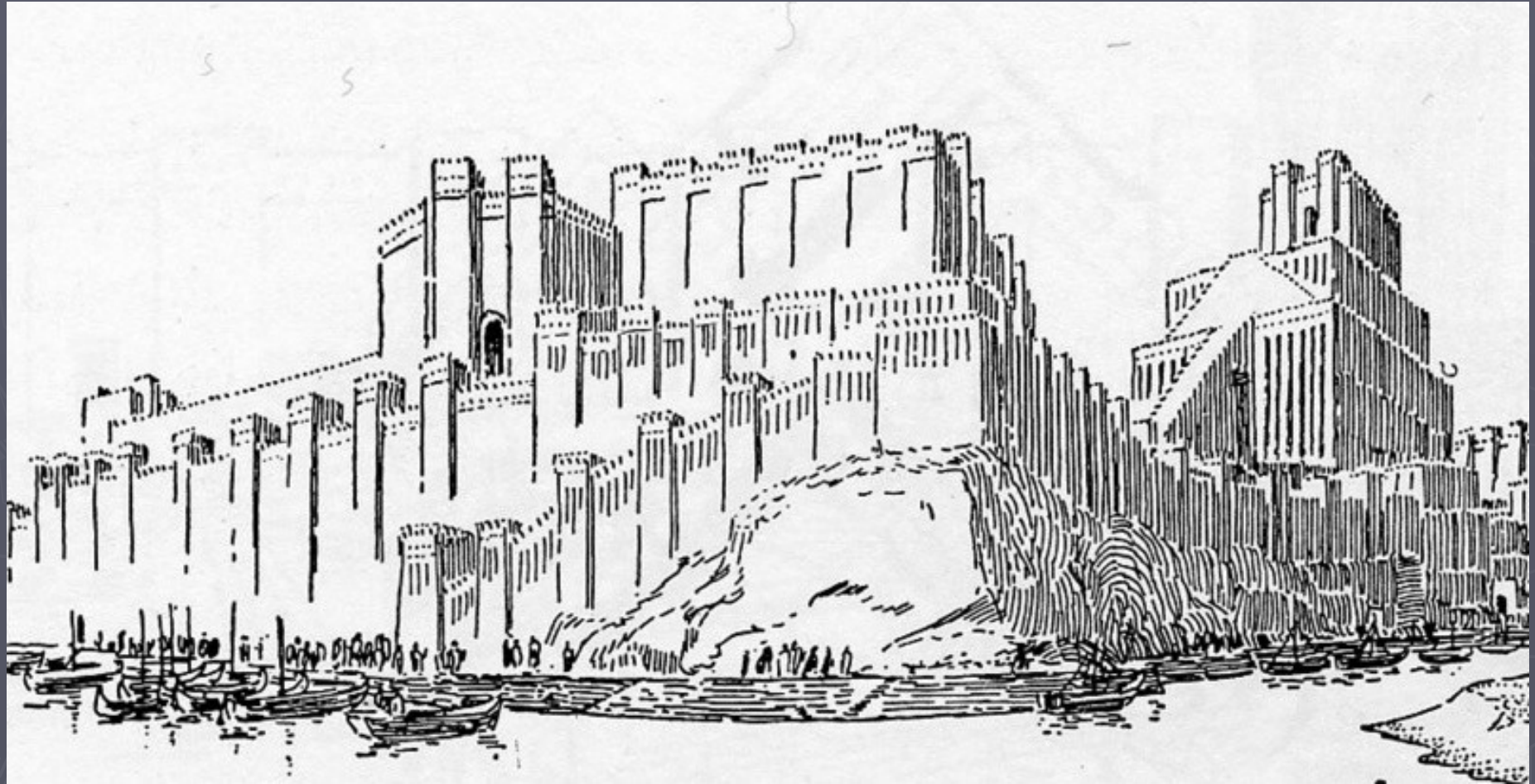
Asyrská říše

Aleš Mučka

Chronologický vývoj

- ▶ Staroasyrské období (19. – 14. století př. n. l.) – lokální velmoc
- ▶ Středoasyrské období (14. – 9. století př. n. l.) – první pokusy o vytvoření říše
- ▶ Novoasyrské období (9. – 7. století př. n. l.) – antické Asyrské impérium

Staroasyrské období

Kolébka Asyřanů

- ▶ Okolo roku 2000 př. n. l. ovládali Asyřané jen malý městský stát Aššúr v severní Mezopotámii
- ▶ Na přelomu 19. a 18. století př. n. l. obsadili asyrští vládci několik okolních států
- ▶ Babylonský král Chammurapi se obával rozpínavosti Asýrie, a proto ji dobyl
- ▶ Následně byl sever Mezopotámie ovládnut říší Mittani

Středoasyrské období

První pokusy o asyrskou expanzi

- ▶ Na začátku 14. století př. n. l. se Asýrie zbavila mitannské nadvlády a následně získala přechodnou kontrolu nad Babylónií
- ▶ Svého zenitu dosáhla říše za vlády Tukultí Ninurty I. v 2. polovině 13. století př. n. l., po které následoval úpadek
- ▶ Po sto letech usedl na asyrský trůn král Tiglatpileсар I., který zahájil další územní expanzi

Tiglatpilesar I.

- ▶ Na začátku své vlády znovu dobyl všechny bývalé asyrské provincie
- ▶ Poté vpadl se svým vojskem do Kappadokie a nechal zde vystavět pevnosti
- ▶ Následně vytáhl proti Aramejcům a jeho vojska došla až ke středomořskému pobřeží
- ▶ Na konci vlády se soustředil na upevnění vnitřní stability své říše

Vpád Aramejců

- ▶ Po smrti Tiglatpilešara I. již nenastoupil na asyrský trůn žádný silný panovník
- ▶ Říše musela čelit útokům aramejských kmenů, díky kterým se její území zredukovalo na oblast v okolí města Aššúru
- ▶ Až do 9. století př. n. l. trvala tzv. „doba temna“, ze které se dochovalo jen minimum důvěryhodných pramenů

Novoasyrské období

Obnovení říše

- ▶ Po dvou stoletích bez důvěryhodných pramenů se objevil král Aššur-dán a jeho syn Adad-narárí
- ▶ Tito panovníci na přelomu 10. a 9. století př. n. l. dobyli většinu bývalých asyrských provincií a připojili další malá území
- ▶ Syn Adad-narárího Tukultí-Ninurta II. zrušil jednotky válečných vozů a zavedl kavalérii

Expanze na západ

- ▶ Nový král Aššurnasirpal II. pokračoval v odkazu svých předchůdců a napadl země západních sousedů a dobyl oblast dnešního jižního Libanonu
- ▶ Brzy ale musel čelit odporu místních vládců, kteří vytvářeli protiasyrské koalice
- ▶ Největší povstání proti Asyrské říši na západě ale potlačil až jeho nástupce Salmanassar III. v bitvě u Karkaru

Bitva u Karkaru (853 př. n. l.)

- ▶ **Asyrská říše**
- ▶ Salmanassar III.
- ▶ Síly: 20 000 pěšáků, 12 000 jezdců a 1 200 válečných vozů
- ▶ Ztráty: neznámé

- ▶ **Koalice 12 králů**
- ▶ Hadadezer, Achab...
- ▶ Síly: 50 000 – 65 000 pěšáků, 2 000 jezdců, 1 000 velbloudů, 4 000 válečných vozů
- ▶ Ztráty: neznámé

Období slabých panovníků

- ▶ Po smrti krále Salmanassara III. roku 824 př. n. l. se na asyrském trůně vystříдалo několik méně významných vládců
- ▶ Nejznámějším z nich se stala díky starořeckým historikům královna Semiramis (Sammuramat)
- ▶ Území říše se během těchto let příliš nerozšiřovalo

Tiglatpileсар III.

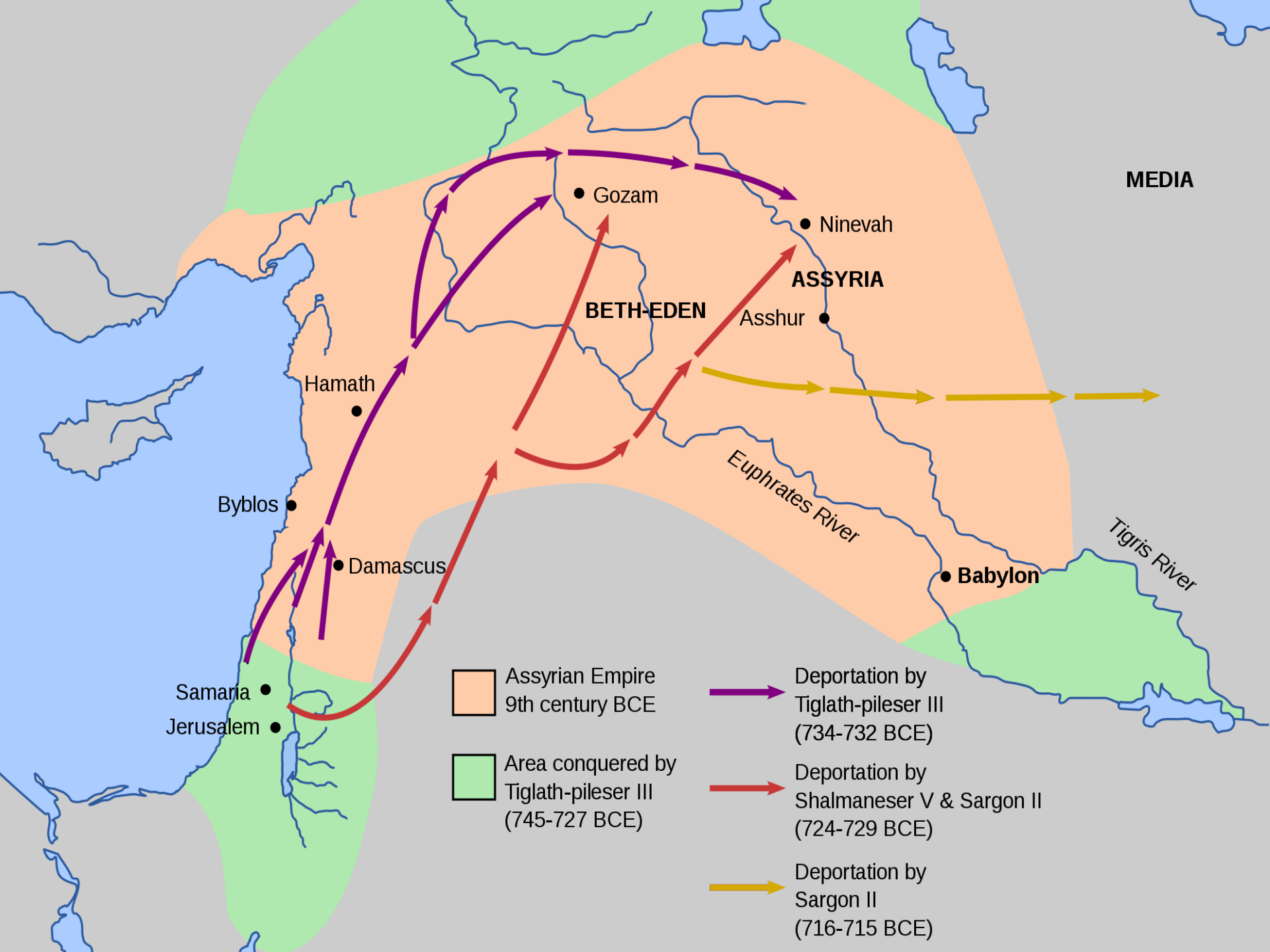
- ▶ Bývalý velitel Asyrské armády, který se dostal na trůn roku 745 př. n. l. po úspěšném vojenském puči
- ▶ Pravděpodobně pocházel z královské rodiny
- ▶ Během své vlády posílil ústřední královskou moc reorganizací správy provincií – zmenšil jejich území a často měnil guvernéry
- ▶ Rovněž nechal postavit systém královských cest s poštovními stanicemi pro své posly

Nová Asyrská armáda

- ▶ Do vlády Tiglatpilesara III. sloužili v armádě především Ásyřané, ale nový panovník začal vytvářet jednotky pěchoty i z podmaněných národů
- ▶ Asyrští vojáci sloužili především v kavalérii (zhruba 1 500 jezdců), která postupně začala nahrazovat válečné vozy
- ▶ V armádě vznikly profesionální jednotky (*kisir šarri*), které operovaly po celý rok

Nový územní rozmach

- ▶ Tiglatpilešar III. nechal vybudovat v Babylónii nová vojenská sídliště, čímž zde upevnil asyrskou moc
- ▶ V letech 745 – 738 př. n. l. několikrát vytáhl proti království Urartu a jeho spojencům, které porazil a donutil je platit tribut
- ▶ Na konci svého života oblehl Damašek, který ale dobyl až jeho syn Salmanasar V.
- ▶ Také usedl na babylonský trůn jako Pulu

MEDIA

• Gozam

• Ninevah

ASSYRIA

Asshur •

BETH-EDEN

Hamath •

Byblos •

• Damascus

Euphrates River

Tigris River

• **Babylon**

• Samaria

• Jerusalem

Assyrian Empire
9th century BCE

Area conquered by
Tiglath-pileser III
(745-727 BCE)

Deportation by
Tiglath-pileser III
(734-732 BCE)

Deportation by
Shalmaneser V & Sargon II
(724-729 BCE)

Deportation by
Sargon II
(716-715 BCE)

Sargon II.

- ▶ Roku 725 př. n. l. nastoupil na trůn Salmanassar V., který dokončil dobývání Damašku a Samaří
- ▶ Po třech letech byl za nejasných okolností vystřídán Sargonem II.
- ▶ Nový panovník nechal deportovat 27 000 Hebrejců ze Samaří a osídlil je Araby
- ▶ Okolo roku 720 př. n. l. dobyl dnešní Gazu a donutil egyptského faraóna k ústupkům

Stabilizace říše

- ▶ Sargon II. si podrobil v letech 718 a 717 př. n. l. Kappadokii, stát Tabalu a Karchemiš
- ▶ V příštích letech bojoval s královstvím Urartu a také s Peršany, Médy a Frygy
- ▶ Také čelil dalšímu povstání v Babylónii, které skončilo nerozhodnou bitvou u Déru
- ▶ Král Sargon II. zemřel asi roku 705 př. n. l. v bitvě s Kimmerii

Sinacherib

- ▶ Novým králem se stal Sinacherib, který pokračoval ve stabilizaci dobytých území
- ▶ Již v roce 703 př. n. l. porazil v bitvě u Kiše vojsko babylónských vzbouřenců
- ▶ V letech 702 a 699 př. n. l. bojoval s Médy, aby zabezpečil východní hranice říše
- ▶ Roku 705 př. n. l. povstala některá města v Judeji a Fénicii s podporou Egypta, ale roku 701 př. n. l. byli rebelové drtivě poraženi

Zničení Babylonu

- ▶ Roku 694 př. n. l. Sinacherib jako první asyrský král velel námořní invazi do Elamu
- ▶ Nepřítomnost panovníka umožnila další povstání v Babylónii
- ▶ Roku 691 př. n. l. vyrazila trestná výprava Asyřanů k Babylonu, který příští rok dobyla a doslova srovnala se zemí
- ▶ Král Sinacherib byl zabit roku 681 př. n. l. během palácového převratu

Asarhaddon

- ▶ Po zavraždění svého otce musel princ nejdříve porazit v krátké občanské válce vrahy svého předchůdce
- ▶ Následně musel stabilizovat hranice říše bojem se sousedními kmeny
- ▶ Nový panovník trpěl celý život závažnou kožní chorobou, díky které vládl jako slabý král, i když vedl několik úspěšných dobovačných tažení

Územní zenit Asyrské říše

- ▶ Během své vlády musel Asarhaddon potlačit několik povstání v asyrských provinciích, ale trestné výpravy vedli jeho velitelé
- ▶ Roku 671 př. n. l. král osobně velel vítěznému tažení do Egypta a o rok později odhalil spiknutí vysokých říšských úředníků
- ▶ Roku 669 př. n. l. vypuklo v Egyptě povstání, které se Asarhaddon vypravil vojensky potlačit, ale cestou zemřel

Aššurbanipal

- ▶ Po Asarhaddonově smrti nastoupil na asyrský trůn jeho mladší syn Aššurbanipal a jeho starší syn Šamaš-šum-ukin se stal vládcem v Babylonu
- ▶ Aššurbanipal se jako jediný asyrský král naučil číst a psát
- ▶ Jeho knihovna v Ninive se dochovala až dodnes a slouží jako významný zdroj informací o asyrské historii a kultuře

Počátek rozpadu Asyrské říše

- ▶ Již roku 667 př. n. l. musel Aššurbanipal potlačit další povstání v Egyptě
- ▶ Po desetiletí bez velkých povstání byli roku 654 př. n. l. vyhnáni Asyřané z Egypta
- ▶ O rok později vedl Aššurbanipal úspěšné tažení proti království Elam a v dalších dvou taženích tento stát zničil, čímž otevřel Peršanům přímou cestu do Asyrské říše
- ▶ Vedl i několik tažení proti Arabům

Kolaps královské moci

- ▶ Roku 652 př. n. l. povstal proti Aššurbanipalovi jeho starší bratr, který zahynul po čtyřech letech bojů
- ▶ Ve třicátých letech 7. století př. n. l. vypukly v Asyrské říši boje o moc
- ▶ Díky absenci věrohodných pramenů nevíme jak a kdy skončila vláda krále Aššurbanipala, ale předpokládá se, že vládl až do roku 627 př. n. l.

Konec Asyrské říše

- ▶ Po smrti krále Aššurbanipala se asyrský stát pomalu rozpadl pod tlakem sousedních kočovných kmenů
- ▶ Babylónie získala úplnou samostatnost a její nový vládce, Nabopolassar, se spojil s Médy a roku 614 př. n. l. dobyl Aššur a o dva roky později Ninive
- ▶ Roku 609 př. n. l. padla poslední asyrská pevnost Charrán

Asyrská armáda

Převaha asyrských vojáků

- ▶ Asyřané začali spolu s Chetity jako jedni z prvních používat hromadně železné zbraně
- ▶ Asyrská armáda rovněž disponovala propracovaným logistickým systémem, který zajišťoval i složitá obléhací zařízení
- ▶ Další technickou inovací byly vysoké vojenské boty namísto běžných sandálů
- ▶ V mladších obdobích začaly být rovněž válečné vozy nahrazovány kavalérií

Pěchota

- ▶ V Asyrské armádě již sloužili lehcí a těžcí pěšáci, kteří v boji navzájem spolupracovali
- ▶ Lehká pěchota byla vyzbrojena kopím, mečem, štítem a případně kyjem
- ▶ Těžkooděnci již měli kovovou zbroj, kopí, štíty, meče a válečné sekery
- ▶ Palebnou podporu zajišťovali lučištníci s nejmodernější výzbrojí a oddíly prakovníků

Kavalérie střídá válečné vozy

- ▶ Válečné vozy zavedly starověké armády do výzbroje, protože jeden kůň neuvezl jezdce v plné polní
- ▶ Později se ale změnil jejich chov a jedno zvíře již bylo schopné uvést vojáka i s celou jeho výzbrojí
- ▶ Kavalérie byla stejně pohyblivá jako válečná vozba, ale mohla bojovat v mnohem náročnějším terénu

Logistika Asyrské armády

- ▶ Asyřané pravděpodobně jako první v historii používali k zásobování armády i velbloudy
- ▶ Největší význam měli týlní jednotky při obléhání měst a pevností, kdy pro vojáky v přední linii zajišťovaly beranidla, obléhací věže a další práce „ženistů“
- ▶ Také zabezpečovaly přechody přes vodní toky suchou nohou – stavěli provizorní pontonové mosty a primitivní čluny

Udržování impéria

- ▶ Na dobytých územích často docházelo k masakrům původního obyvatelstva, především po potlačení neúspěšných rebelií
- ▶ Za vlády Salmassara I. (1. polovina 13 století př. n. l.) se začala více prosazovat politika deportace obyvatel
- ▶ Loajalitu místních vládců rovněž zajišťovaly posádky v asyrských pevnostech, vazalské smlouvy a politické sňatky

Hodnocení asyrského vojenství

- ▶ Asyrští panovníci se snažili rychle si osvojovat a používat různé vojenské technické novinky a také uplatňovali vládu teroru pro posílení své autority
- ▶ Bohužel Asyrská říše doplatila na několik nedokonalostí ve spravování starověkých říší – vláda slabého absolutistického panovníka znamenala úpadek státu a často ztrátu území a byl zde také problém separatismu

You Wouldn't Want to Be an Assyrian Soldier!

Děkuji za pozornost

An Ancient
Army You'd
Rather Not
Join

Written by
Rupert Matthews

Illustrated by
David Antram

Prostor pro dotazy

 SCHOLASTIC

